



می‌گفتند روضه خانگی به
اهل خانه مصونیت می‌دهد

چند روایت از زندگی حجت‌الاسلام
محمد مهدی تاج‌لنگرودی

صفحه ۶

شماره ۶۱ + سه‌شنبه ۲۶ دی ۱۳۹۶ + ۲۸ ربیع‌الثانی ۱۴۳۹



راه تشخیص
امام حق از باطل چیست؟

حجت‌الاسلام علیرضا درستی‌کار
پژوهشگر، مبلغ و واعظ

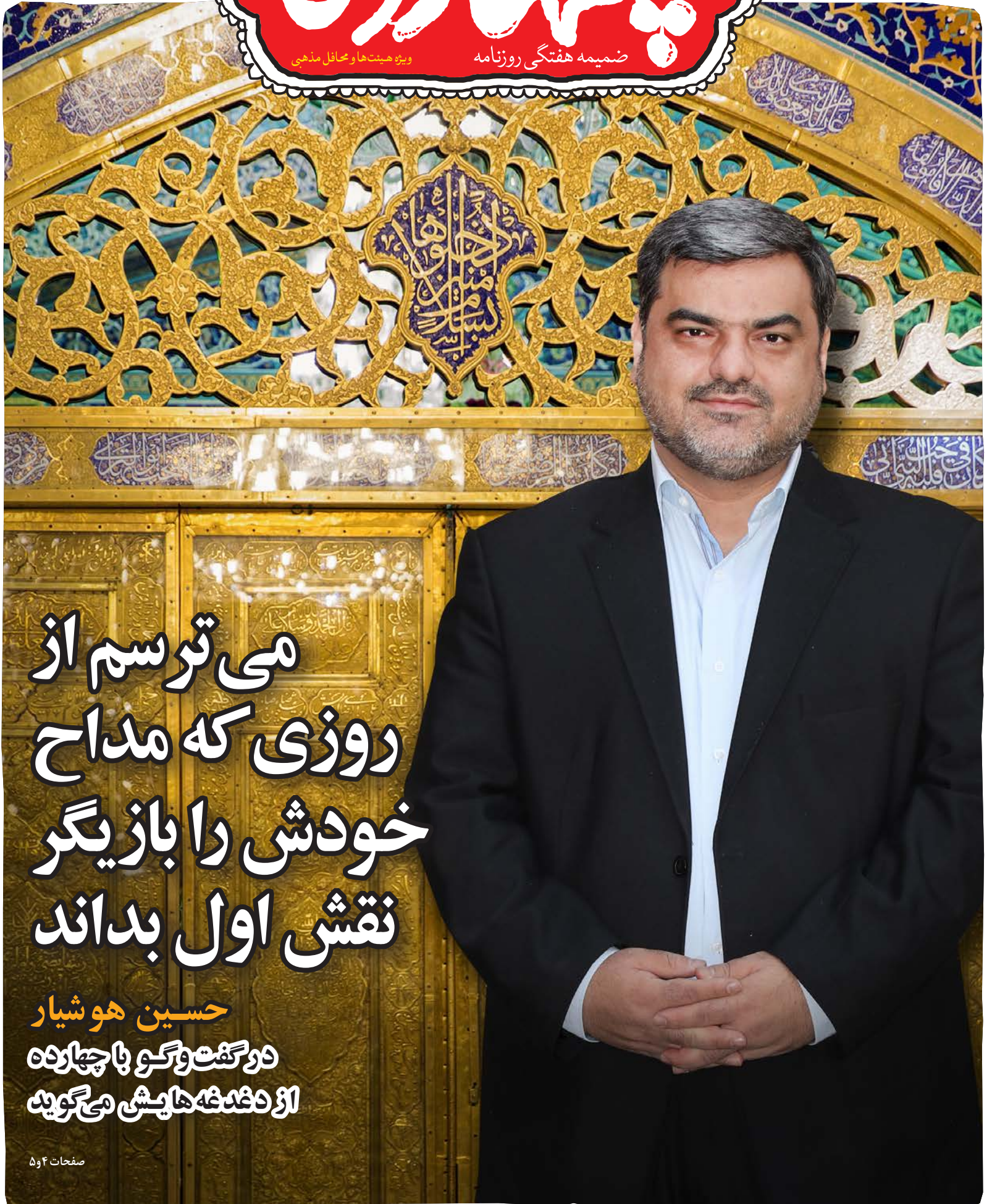
صفحه ۲

www.gudsonline.ir

چهارده

ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی

ضمیمه هفتگی روزنامه



می‌ترسم از
روزی که مداح
خودش را بازیگر
نقش اول بداند

حسین هوشیار

دو گفت‌وگو با چهارده

از دغدغه‌هایش می‌گویند

صفحات ۴ و ۵



حقیقت را درک نمی کنند

سوره مبارکه البقره

حجت‌الاسلام سید مهدی خاموشی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی کشور در دیدار آیت‌الله سید مصباح عاملی مدیر حوزه علمیه خراسان با اشاره به اهمیت تبلیغ گفت: «فضای مجازی زندگی‌ها را دگرگون کرده است و امروز نیازمند حضور جدی و فعالیت مبلغان در عرصه فضای مجازی هستیم. با تعاملی که با کارشناسان فضای مجازی انجام شده به نظر می‌رسد تبلیغ در این عرصه مهم است و باید طلابی با رویکرد فضای مجازی به عنوان مبلغ تربیت شوند.»



۱
۴
۱

حَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ. خدا بر دل‌ها و گوش‌های آنان مهر نهاده: و بر چشم‌هایشان پرده‌ای افکنده شده: و عذاب بزرگی در انتظار آنهاست. (البقره ۷)

در آزمایشگاه مدرسه پارهای از اعضای بدن انسان را به نمایش می‌گذاشتند، هم مغز بود هم چشم و هم گوش. اما نه چیزی می‌فهمید و نه گوش چیزی می‌شنید و نه چشم چیزی می‌دید. وجود کافر هم در دست همین گونه است چشم دارد اما نمی‌بیند، گوش دارد اما نمی‌شنود، مغز دارد اما نمی‌فهمد تو گویی خداوند ختم جلسه را اعلام کرده باشد و هر کدام از این سه راه خود را گرفته باشند دیگر چنین چشمی اگر سنگی بر سر راهی ببیند بر نمی‌دارد، اگر گریه ببیند نمی‌گشاید، ناله مظلومی را نمی‌شنود و نسبت به غصه‌های مردم بی‌تفاوت بوده و هیچ حقیقتی را درک نخواهد کرد.



راه تشخیص امام حق از باطل چیست؟

حجت‌الاسلام علیرضا در ستکار پژوهشگر، مبلغ و واعظ

اسلام و مسلمانان را به غایت خود رسانده است، سرکوب سازیم و با تو بیعت کنیم. اما چه کردند؟! ننگ بر کوفی و کوفی صفاتی باد که عهد خود را با امامشان شکستند و او در گودی قتلگاه به خون خود غلتید... و تاریخ مملو از جهالت‌های این چنینی است. در حق خاندان رسالت که مودت آنها اجر زحمات پیامبرشان بود. اما نسوا این نجاست... چه شد که این بلا بر سر امت پیامبر آمد؟! آیا جز این بود که آنها امام خود را نشناخته و به جای آن که مرحمی بر دردهای او باشند خود بر او تاختند و بر بیکر او زخم زدند! لذا اولین نکته‌ای که از فرمایش وجود مبارک پیامبر اکرم ﷺ در این روایت نورانی استفاده می‌شود، ضرورت وجود قوه تشخیص امام است تا مبادا مانند دیگرانی که آبروی تاریخ را به زمین ریخته‌اند کور کورانه به دنبال امام باطل رفته و جزء ضالین عالم قرار نگیریم.

۱- ابتدا معنا و مفهوم امام، چه کسی را امام می‌گوئیم؟ در مباحث لغوی امام را پیشوا و رهبر معنا کرده‌اند و در اصطلاح به شخصی اطلاق می‌شود که امتی به دنبال او حرکت می‌کند و قول و فعل او را حجت بر کارهای خود می‌داند. به طور کلی طبق فرموده امام صادق ﷺ در قرآن کریم از دو نوع امام یاد شده: امام حق و امام باطل. اما راه تشخیص امام حق از امام باطل چیست؟ آیا ما توان تمیز دادن امام حق از امام باطل را داریم؟ چه بسیار مردمانی که پیامبر اکرم ﷺ را درک کرده بودند و از صحابی و تابعین صحابی ایشان بودند و سفارشات او درباره اهل بیت ﷺ را با گوش‌های خود شنیدند و تعظیم و تکریم خاتم‌الانبیاء نسبت به اصحاب کسرا را با چشمان خود دیدند! اما در نهایت گوش و چشم را فرو بستند و همان‌هایی که مدعی شناخت پیامبر بودند بر اهل بیت ﷺ تاختند؛ پس از آن به دنبال معاویه رفته و علی ﷺ را که مصداق بارز امام حق بود تنها رها کردند و کار به جایی رسید که سب و لعن علی بن ابیطالب ﷺ فرار فرزندش تا صد سال واجب بود. و از آن درنکات آن است که به قدری تبلیغات مسموم علیه او روا داشتند که وقتی او را در محراب عبادتش شهید کردند عدای او در مردم شام با تعجب گفتند: مگر علی نماز هم می‌خواند؟! پس از آن در زمان فرزانش، حسن بن علی، سرداران سپاه به طمع زر و سیم، او را رها کرده و به معاویه ملحق شدند و امام را مجبور به صلح تحمیلی نمودند. و کربلا! کربلا که آزمون بزرگ مسلمانان بود... چه بسیار بودند مدعیانی که برای امام خود نامه نوشتند که حسین جان! باغ‌های ما سبز است و دل‌هایمان از ستمی که بر شما روا داشته‌اند سرخ! بیا تا به رهبری تو و مدد تیغ انتقام الهی ریشه ظلم را برکنیم و یزید، که فساد علنی و چوب حراج زدن به آبروی

قال رسول الله ﷺ: من مات ولم يعرف امام زمانه مات ميتة جاهلية. هر کس بمیرد و امام زمان خود را نشناخته باشد به مرگ جاهلی از دنیا رفته است. این حدیث شریف را شاید بارها و بارها خوانده و شنیده‌ایم! اما برآستی تا به حال به معنای آن دقت کرده‌ایم؟ و خود را با معیار آن محک زداییم؟ روایتی که از منظر فریقین - یعنی هم شیعه و هم اهل سنت - به حد تواتر رسیده است. در بررسی محتوای این روایت بسیار مهم چهار نکته کلیدی وجود دارد: ۱- ابتدا معنا و مفهوم امام، چه کسی را امام می‌گوئیم؟ در مباحث لغوی امام را پیشوا و رهبر معنا کرده‌اند و در اصطلاح به شخصی اطلاق می‌شود که امتی به دنبال او حرکت می‌کند و قول و فعل او را حجت بر کارهای خود می‌داند. به طور کلی طبق فرموده امام صادق ﷺ در قرآن کریم از دو نوع امام یاد شده: امام حق و امام باطل. اما راه تشخیص امام حق از امام باطل چیست؟ آیا ما توان تمیز دادن امام حق از امام باطل را داریم؟ چه بسیار مردمانی که پیامبر اکرم ﷺ را درک کرده بودند و از صحابی و تابعین صحابی ایشان بودند و سفارشات او درباره اهل بیت ﷺ را با گوش‌های خود شنیدند و تعظیم و تکریم خاتم‌الانبیاء نسبت به اصحاب کسرا را با چشمان خود دیدند! اما در نهایت گوش و چشم را فرو بستند و همان‌هایی که مدعی شناخت پیامبر بودند بر اهل بیت ﷺ تاختند؛ پس از آن به دنبال معاویه رفته و علی ﷺ را که مصداق بارز امام حق بود تنها رها کردند و کار به جایی رسید که سب و لعن علی بن ابیطالب ﷺ فرار فرزندش تا صد سال واجب بود. و از آن درنکات آن است که به قدری تبلیغات مسموم علیه او روا داشتند که وقتی او را در محراب عبادتش شهید کردند عدای او در مردم شام با تعجب گفتند: مگر علی نماز هم می‌خواند؟! پس از آن در زمان فرزانش، حسن بن علی، سرداران سپاه به طمع زر و سیم، او را رها کرده و به معاویه ملحق شدند و امام را مجبور به صلح تحمیلی نمودند. و کربلا! کربلا که آزمون بزرگ مسلمانان بود... چه بسیار بودند مدعیانی که برای امام خود نامه نوشتند که حسین جان! باغ‌های ما سبز است و دل‌هایمان از ستمی که بر شما روا داشته‌اند سرخ! بیا تا به رهبری تو و مدد تیغ انتقام الهی ریشه ظلم را برکنیم و یزید، که فساد علنی و چوب حراج زدن به آبروی

توان گوش سپردن به سخنان گوینده را ندارند. نهاد پاک آدمی، از زبان و کاستی نفرت داشته، انسان را از هر امر زینباری باز می‌دارد از سویی عمر، سرمایه اصلی بشر است که به تندی سپری می‌شود و راهی برای بازگشت آن نیست. با توجه به این دو نکته، خرد آدمی، به ناپسنندی گفتار بیهوده حکم کرده، گرافه‌گو را سزاوار نگوشت می‌داند. شریعت هم با صحنه نهادن بر حکم عقل، انسان را از این کار باز می‌دارد. روایات موجود در این زمینه، اهمیت پرهیز از سخن بیهوده را نمایان می‌سازد. رسول خدا در حدیث طولانی معراج می‌فرماید: (دیدم) که دوخ، هفت در داشت و بر هر دری سه جمله نوشته شده بود. بر در پنجم نوشته بودند: و در آن چه بیهوده است، بسیار سخن نگو که از رحمت خدا ساقط می‌شوی.



بازتاب «چهارده» را در اینجا بخوانید. منتظر پیشنهادها و انتقادانتان هستیم.

*** حسن قاسمی:** رسانه مذهبی اگر محتوا و استراتژی مشخص داشته باشد مسلماً می‌تواند اثرگذار بر هیئت‌ها باشد.
*** محبوبه بیات:** محتوای عمیق و میل به نخیه‌پروری در حوزه‌های تخصصی همچون دینی و مذهبی آینده رسانه را شکل می‌دهد.
*** حجت‌الاسلام موسوی‌راد:** اصل تبلیغ دین بر اساس تواضع، نیکوکاری، حسن خلق و حکمت است. پیامبر اسلام این گونه دین اسلام را به مردم معرفی می‌کرد. لذا رسانه مذهبی همچون چهارده هم باید چنین صفاتی را اول در سبک حرفه‌ای خود داشته باشد تا نایب قشر مذهبی را چنین تربیت کند. مثلاً همیشه نقاط محروم را شناسایی کند و به روش‌های مکررسانی به آنها بپردازد. نه فقط تبلیغ دینداری و مسائل از همه به نقد خود قشر مذهبی و اشتباهات آنها بپردازد.

*** کبری معصومی:** رسانه وقتی تأثیرگذار می‌شود که اصول رسانه‌ای و حرفه‌ای در آن رعایت شده باشد. بدون کار حرفه‌ای و اصولی نمی‌شود در هیچ حوزه‌ای موفق بود. حالا این کار در مباحث دینی به مراتب باید گسترده‌تر شود.
*** مصطفی شکوری:** رسانه‌هایی مثل چهارده بیشتر از این که روی هیئت‌ها تأثیرگذار باشند روی مخاطبان هیئت‌ها می‌توانند تأثیر بگذارند.
*** احمد ملالقی:** کار ضعیف در حوزه دین و مذهب، تخریب از کار نکردن، بیشتر است. باید روز به روز قوی شد و باید هوشمندانه به موضوعات پرداخت.
*** فاطمه عظیمی:** رسانه‌های مذهبی اگر به دین و مسائل عموم مردم بپردازند و نه فقط تبلیغ دینداری و مسائل خودشان می‌توانند در جامعه موثر باشند.



حجت‌الاسلام محمدصادرات

رسانه وقتی پسوند مذهبی به خودش می‌گیرد انتظارات از آن زیاد می‌شود چراکه مردم ما مخاطبان رسانه‌ها هستند و مسائل مذهبی برایشان اولویت دارد. رسانه مذهبی باید پرچمدار فعالیت رسانه‌ای در حکومت اسلامی باشد. اما الان در دنیای رسانه، رسانه‌های مذهبی آن‌طور که باید و شاید نقش خودشان را ادا نکرده‌اند و جای کار بیشتری دارد. از هفته‌نامه چهارده انتظار می‌رود برای جذب بیشتر مخاطب فعالیت کند و با استفاده از این شبکه‌های اجتماعی بتواند مطالب مفید و ارزشمند خودش را به دست مخاطبان بیشتری برساند. چراکه جامعه ما به‌خصوص جوانان تشنه مطالب مفید و ارزشمند اهل بیت ﷺ و اسلام هستند. اما گاهی خود ما هستیم که تغذیه مناسب ارائه نمی‌دهیم و فقط منتظر بهره‌وری هستیم. در شرایط امروز که دشمن برای دین، اسلام و هیئت‌ها هم برنامه‌ریزی‌های تبلیغی انجام داده شما رسانه‌ها مستشاران مقابله با این حرب‌ها باشید.



با هدف ارتقای سطح علمی مهاجران افغانستانی مقیم استان تهران، اولین همایش مهدویت با مشارکت دستگاه‌های اجرایی برگزار شد. در این همایش حجت‌الاسلام مرتضی رحیمی، از استادان مرکز تخصصی مهدویت با موضوع مهدویت به سخنرانی پرداخت. این برنامه توسط انجمن فرهنگی سربازان امام زمان (مهاجران) با همکاری بنیاد حضرت مهدی (عج) شهرستان ری، ستاد اقامه نماز شهری، سپاه استان تهران و ناحیه شهری، اداره تبلیغات اسلامی شهری، فرمانداری شهرستان ری و معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری منطقه ۲۰ اجرا شد.

شهرت ماندگار معنوی

به باور قانع، شهرتی که از این راه به دست می‌آید، شهرتی معنوی است که ماندگار می‌شود: «شهرتی که در این دستگاه به دست می‌آید، شهرتی ابدی است. هنوز هم نام حاج آقای کوثری که روضه‌خوان امام خمینی (عج) بودند برای بسیاری ماندگار است. ما سر سفره امام حسین (ع) نشستیم و از همین مسیر امرار معاش می‌کنیم نه به این معنا که کاسبی ما از این راه باشد. عده‌ای هستند که می‌گویند نمی‌خوانم مگر این که فلان مبلغ را بگیرم ولی حقیر، اگر پنج تا مجلس می‌روم، دو تایش صله دارد و سه تایش دیگر بدون پاکت است. گاهی به برخی مجالس که شرایط مالی خوبی ندارند، کمک هم می‌کنیم.» این مداح مشهدی درباره دستمزدهای بالای برخی مداحان، معتقد است این دستمزدها باعث مخدوش شدن چهره مداحان در کشورمان می‌شود. او می‌گوید: «چه بسا دستمزدهای بالا باعث می‌شود که مردم از برگزاری مجالس روضه‌خوانی بترسند. گاهی برخی دوستان کاری می‌کنند که با این دستمزدهای بالا، مردم عقب‌نشینی کنند و روضه‌خوانی‌ها کم می‌شود.» او ادامه می‌دهد: «گاهی بانی یک مجلس چنان غرق روضه امام حسین (ع) می‌شود که لذت می‌برد و دلش می‌خواهد که هدیه‌ای را به مداح بدهد، این دلیل نمی‌شود که اگر جایی به مداح هدیه‌ای دادند، او بی‌حیا شود و برای کارش در مجالس بعدی، قیمت آنچنانی تعیین کند تا مردم از روضه‌خوانی بترسند.» قانع این بیت شعر را می‌خواند که «ما درون را بنگریم و حال را، بیرون را بنگریم و حال را» و معتقد است متأسفانه در زمانه‌ای قرار داریم که این بیت، عکس شده است یعنی برخی از بانی‌ها، دنبال قال و ظاهر هستند و دست روی مداحانی می‌گذارند که یک‌دفعه معروف شده تا بگویند فلانی را دعوت کردیم، آن مداح هم وقتی می‌بیند که دنبالش هستند، قیمت را بالا می‌برد در واقع مسبب این ماجرا، بانی‌ها هستند.

امام حسین (ع) نوکرش را وانمی‌گذارد

تاکید حاج ابراهیم قانع بر این است که اگر مداح هر چه گفت و بانی هم جواب داد چشم، این باعث می‌شود که آن مداح، دستمزد بالا تعیین کند ولی اگر ده تا بانی، جلوی مداح را گرفتند که چرا این قیمت؟! باعث می‌شود که مداح از دستمزد بالا، عقب‌نشینی کند. متأسفانه وقتی فلان شخص در فلان شهر می‌خواهد نماینده مجلس شود، مداحی را که آهنگ‌های آنچنانی خوانده است دعوت می‌کند تا از خودش تبلیغ کند، این وضعیت باعث می‌شود که مداحان دیگر هم به همین سمت بروند، نه فقط در بین مداحان که در بین منبری‌ها هم کسانی هستند که نرخ‌های آنچنانی می‌گیرند. او تعریف می‌کند: «جوانی آمد که مرا برای روضه دعوت کند و همان ابتدای کار از من پرسید که حاج آقا دستمزدتان چقدر است؟ این سوال برایم بسیار ناراحت‌کننده بود، می‌خواستم زمین دهان باز کند و بروم داخل. گفتم، مگر من از پول حرف زدم؟! آن جوان گفت آنقدر رقم‌های آنچنانی شنیدیم که ترسیدیم، تا به حال امام حسین (ع) هیچ کدام از نوکران و ذاکرانشان را وانگذاشته‌اند. مداحان پیری را می‌شناسم که دیگر توان خواندن ندارند اما زندگی‌شان از جاهایی تأمین می‌شود که فکرش را نمی‌کردند. حق است با وجود چنین آریایی، برای روضه‌ها چنین برخورد کنیم؟»

شور با شعور مهم است

قانع درباره معرفت‌افزایی در مجالس روضه هم دیدگاهش را این‌گونه بیان می‌کند: «یک مداح باید مطالعه کند و معرفتش را بالا ببرد در حالی که الان خواننده زیاد داریم. تعریف او از مداح، کسی است که وقتی وارد مجلس شد، قیل از خواندنش، حضور او، فضای معنوی مجلس را تغییر دهد و مردم این‌قدر به او باور داشته باشند که اگر لب باز کند و مداح اهل بیت (ع) را بخواند، مستمع چیزی باید بگیرد نه این که فقط میکروفن به دست بگیرند و یک ساعت نام امام حسین (ع) را بگویند، البته نام امام حسین (ع)، ذکراعظم است اما اشعار یک مداح برای مستمعین باید معرفت‌آفرین باشد یعنی در خواندنش قیل از شور، شعور بیارد، از این دست مداحان کم داریم.» به باور او، مداحی موفق است که مستمعش بعد از مراسم بتواند چند دقیقه درباره حضرت زهرا (ع) یا امام حسین (ع) صحبت کند ولی الان بیشتر مداحان، تاریخ مصرف دارند. قدیم‌ها این‌طور نبود و مداحان تا هشتاد سالگی، میکروفن دست می‌گرفتند و مجالس‌شان پر بود. امروز عده‌ای هستند که چند سال مداحی می‌کنند و نامشان روی همه پرده‌ها هست اما چندی بعد دیگر خبری از آنها نمی‌شود، این‌ها تاریخ مصرف دارند و زود تمام می‌شوند که حیفاست.



گفت‌وگو با ابراهیم قانع

از زندگی شخصی تا دغدغه‌های مداحی

مدح مداح باید معرفت بدهد

ملیکا وظیفه‌شناس

حدود سه دهه از عمرش را در حوزه مداحی گذرانده است و تجربیات و سخنانی شنیدنی در این باره دارد. حاج «ابراهیم قانع» توفیق دوبار مداحی به مناسبت ولادت حضرت زهرا (ع) را در بیت رهبری دارد و دارای تحصیلات حوزوی است. او هر آنچه را دارد از برکت سفره امام حسین (ع) می‌داند. از قانع درباره این که از چه زمانی وارد مداحی شده و در این سال‌ها نگاهش به مداحی چقدر تغییر کرده است، می‌پرسیم که می‌گوید: «در خانواده‌های بزرگ شدم که از همان کودکی در دستگاه ابا عبدالله (ع) رشد کردیم. پدرم و برادران بزرگ‌ترم روضه‌خوان هستند و رشد یافتن در همین فضای خانوادگی باعث شد که به این عرصه، کشش پیدا کنم.» او ادامه می‌دهد: «پدر و برادرانم صدای خوبی داشتند و این صدای خوب به من هم رسیده بود و همه خانواده، این صدا را خرج دستگاه امام حسین (ع) و اهل بیت (ع) کردیم.» حدود ۲۸ سال است که در دستگاه امام حسین (ع) می‌خواند و از بیست سالگی به طور حرفه‌ای وارد این عرصه شده است. او این توفیق را لطف خدا و اهل بیت (ع) می‌داند که شامل حالش شده و می‌گوید: «گاهی در برخی مجالس، با روضه‌ای که خواندیم، واسطه شدیم تا دل‌هایی آماده شوند و کسانی بودند که گفته‌اند با این روضه امام حسین (ع) توبه کردم و از امشب نماز خوان می‌شوم، اینها هدایت است.»



محسن اسماعیلی، استاد دانشگاه در ادامه سلسله جلسات تفسیر نهج‌البلاغه امیرالمؤمنین (علیه السلام) گفت: «علاوه بر اجتماع، الفت میان دل‌ها برای جامعه اسلامی لازم است. این موضوع حتی یکی از مهم‌ترین دلایل بعثت رسولان (علیهم السلام) به شمار می‌رود.» وی در ادامه به دوران قبل از بعثت پیامبر (صلی الله علیه و آله) و دوران جاهلیت اشاره کرد و گفت: «بر اساس روایات و منابع دینی، جهل در مقابل سه معنا به کار می‌رود، گاهی در مقابل علم، گاهی در مقابل عقل و گاهی هم در مقابل حلم. در حدیث جنود عقل و جهل، جهل در مقابل حلم به معنای سفاقت آمده، اما در روایات جهل بیشتر در مقابل عقل به کار رفته است.»



چاپی اروپا

می ترسم از روزی که مداح خودش را بازیگر نقش اول بداند

حسین هوشیار در گفت‌وگو با چهارده از دغدغه‌هایش می‌گوید

مجتبی برزگر

سنت‌ها و رعایت اصول مداحی برایش از هر چیزی مهم‌تر است؛ چراکه در لابه‌لای گفت‌وگو همواره از بزرگانی همچون سیدمهدی قوام، نادعلی کربلایی و شیخ احمد کافی نام می‌برد که از لحاظ معرفتی و اخلاقی سرآمد بودند. حسین هوشیار می‌گوید مداحی این نیست که فقط صدا داشته باشی، تحریر بزنی و تقلید کنی! این کار یک خواننده است نه ذاکر اهل بیت (علیهم السلام). وقتی با او گفت‌وگو را آغاز کردیم خیلی سریع باب گلایه و ناراحتی‌های خودش را از اوضاع و احوال هیئت‌ها و جامعه ستایشگری اهل بیت (علیهم السلام) باز می‌کند و اعتقاد دارد انحراف از آنجا آغاز شد که برخی هیئت‌های ما که محل تغذیه و بارگیری معنوی بودند محل تخلیه بار شدند. یعنی گاهی اوقات یک کنسرت موسیقی فلان خواننده همان کاری را می‌تواند برای مخاطب انجام بدهد که برخی هیئت‌ها انجام می‌دهند. حاج حسین هوشیار ۴۳ ساله که بیش از یک دهه سابقه معلمی داشته امروز از مداحان شناخته شده اهل بیت (علیهم السلام) به شمار می‌رود.



● شما در جامعه مداحی و هیئت‌ها شناخته شده‌اید اما برای این که دیگر مخاطبان هم با شما آشنا شوند؛ به عنوان اولین سوال بفرمایید مداحی را از چه زمانی و چگونه آغاز کردید؟

سال ۶۷ در آخرین ماه‌های جنگ به عنوان گروه سرود عازم جبهه شدم. در قرارگاه کربلا اولین زمزمه‌های مداحی را انجام دادم. بعد از پایان جنگ همزمان با ارتحال امام عزیزمان در مصلى شروع به خواندن کردم. صبح کنار سردخانه‌ای که پیکر امام در آنجا بود با سوز دل نغمه نوحه سر دادم. در واقع همان جا رسماً شروع به خواندن کردم. بعد از آن برای امام در مسجد محل در جوادیه مجلسی گرفتیم. شعری که در آن ایام به دست آوردم در مسجد خواندم. در واقع اولین خواندن رسمی من در پشت میکروفن زمان ارتحال امام (علیه السلام) بود.

● استاد و مشوقی هم در این زمینه داشتید؟

اولین مشوق من نوار کاستی بود که از حاج منصور ارضی به دستم رسید. خواهرم در مسجد جامع بازار صبح‌های محرم در جلسات حاج منصور شرکت می‌کرد. در آن نوار کاست او با نغمه سوزناکی می‌خواند: «زینب میان محمل، رنگ از رخس پریده، زیرا که لحظه‌ای او روی حسین ندیده. با رمز عاشقانه می‌گوید ای حسین جان، دوست دارم حسین جان. فدات بشم حسین جان.» من این را تقلید کردم و می‌خواندم. نوحه حاج محسن طاهری؛ «گوش دل زمزمه آه کشید»، نوای کاروان حاج صادق آهنگران و «هنگامه پیکار باران خدا آمد» حاج غلام کویتی‌پور اولین چیزهایی بود که من گوش می‌کردم و زمزمه می‌کردم. تمرین اینها من را تشویق به مداحی می‌کرد. بعد از آن در کلاس‌های حاج نادعلی کربلایی در بازار دوم نازی‌آباد حسینیه حجت سال ۶۶ شرکت کردم. سال ۷۰ در منزل حاج سعید حدادیان با او آشنا شدم و به منزلشان می‌رفتم. سال ۷۲ با حاج محمد طاهری آشنا شدم و او برای اولین بار در یک هیئت به طور رسمی به من میکروفن داد. از لحاظ کلاسیک من شاگرد حاج محمد طاهری هستم چون اولین هیئتی که در آن خواندم، هیئت رهروان شهدای نازی‌آباد در سال ۷۱ بود و حاج طاهری در آنجا به من





کربلایی نریمان پناهی در خصوص ناآرامی‌های اخیر در کشور و نقشی که هیئت‌های مذهبی و چهره‌های سرشناس مذهبی در همراهی با مردم و جمع شدن غائله آشوب‌ها می‌توانند داشته باشند، گفت: «جنگ تنها اسلحه به دست گرفتن در جبهه نیست، جنگ روانی، جنگ فرهنگی سخت‌تر و مهم‌تر است. ما باید گوشمان به حرف‌های بزرگ‌ترها باشد. آقا مدام بر بصیرت تاکید می‌کنند. ما در هر کاری باید بصیرت داشته باشیم. نباید بگوییم به ما چه ربطی دارد. در این گونه مواقع مسئولیت ما بیشتر و سنگین‌تر است.»

کج فهمی از نفهمی خطرناک‌تر است

فرهنگ را تیغ دولبه‌ای می‌داند که دشمنان از پس شکست خوردن در عرصه نبرد نرم با به قولی تهاجم فرهنگی این شرایط را به وجود آورده‌اند. چراکه به تعبیر حسین هوشیار امروز دشمن متوجه شده که امام حسین (علیه السلام) را نمی‌تواند از ما بگیرد و هر ضربه‌ای خورده از این فرهنگ خورده لذا اکنون تخریب هیئت‌ها را شروع کرده. او می‌گوید: «امروز متأسفانه به اسم جذب جوانان که اگر این کار را نکنیم باید از پای قلیان و ماهواره جمعشان کنیم بعضی مداحان به اینجا رسیده‌اند اما اینها توجیه است. زمین بابر بماند بهتر از این است که امام حسین (علیه السلام) را ناقص معرفی کنیم. در دستگاه امام حسین (علیه السلام) کج فهمی از نفهمی خطرناک‌تر است. چون اگر کج فهم باشد؛ سر امام حسین (علیه السلام) قربتا الی الله بریده می‌شود. اما نفهم که باشند جاهلیت است. پیغمبر را می‌بینند و ایمان می‌آورند. امروز دشمن می‌گوید امام حسین (علیه السلام) را نمی‌شود از اینها گرفت پس به آنها حسین جعلی می‌دهیم. سینه‌زنی را نمی‌شود از اینها گرفت پس آن گونه که دوست داریم می‌زنند که بی‌خطر تر بشود.»



که نتواند مخاطبان زنده خود را تغذیه کند مطمئناً با سی‌دی هم نمی‌تواند این عواطف را برانگیزد. این هیئت در بهترین حالت همان تخلیه را انجام می‌دهد. ما باید هیئت‌هایمان محل تغذیه باشند. برای این اتفاق، باید هر چیزی را که دست و پا گیر است از سر راهش برداریم. بله عزاداری قطعاً باید ثبت و ضبط شود. اما اول پیش خدا و مأمورین ثبت اعمالمان. یعنی کاری کنیم که بالایی‌ها برایمان ضبط کنند. لازم‌هاش این است که ضبط‌های زمینی به قدری هدف نشود که از هدف اصلی دور شویم. گاهی نوع خواندن عوض می‌شود وقتی برای ضبط می‌خواند. مثلاً روضه کم می‌شود و ریتم‌ها مرتب عوض می‌شود و اینها نشان می‌دهد با این روضه قرار است پست‌های اینستاگرام پر شوند و کلیپ‌ها ساخته شوند. نمی‌گویم نشود اما این کار باید در استودیو با افکت‌های استودیویی انجام شود نه هیئت. در هیئت امام حسین (علیه السلام) این اتفاق نیفتد و به مخاطبان امام حسین (علیه السلام) احترام بگذاریم و از هر چه که ممکن است حواس بیننده و مخاطب را خراب کند و حواس او را پرت کند و تمرکز معنوی او را به هم بریزد حذر کنیم. این که اگر زیر پرچم امام حسین (علیه السلام) دنبال اسم خودم هم هستیم، این را خودم می‌دانم و ارباب خودم و این یک نوع کاسبی است.

● سوالی که برای جوانان مطرح می‌شود این است که اگر مداح برای امام حسین (علیه السلام) می‌خواند چرا پول می‌گیرد و اگر برای صله مستحب پول می‌گیرد چرا قیمت‌های بالا و شرط می‌گذارد؟

قطعاً مداحی شغل نیست. توصیه‌ام به مداحان جوان تازه وارد این است که حتماً دنبال شغل باشند که مبادا در عرصه ستایشگری، امیدی به این ببندند که بتوانند ارتزاق کنند. در مورد خودم این قضیه صدق می‌کند. من تا ۱۵ سال بعد از خواندنم ریالی نمی‌گرفتم. در یک برهه‌ای اگر چیزی می‌دادند قبول می‌کردم؛ استادی داشتم که به من نصیحتی کرد: «تو بندگی چو گدایان به شرط مزد نکن که خواهی خود روش بنده پروری داند.» سعی می‌کردم به این بیت عمل کنم. در هیئت‌هایی که شخص حقیقی در مقابل باشد قطعاً چیزی را قبول نمی‌کنم. اما اگر نهاد یا ارگانی دعوت کند و چیزی را بخواهند بدهند، قبول می‌کنم البته محال است شرط کنم و قیمت بدهم و بسیاری جاها رتقم و ریالی هم ندادند و صحبتی هم نکردم. اما صله مشخص است یعنی چه. یعنی آن شخصی که می‌گیرد نه شرط کرده و نه می‌داند چقدر است و نه برایش مهم است که چقدر باشد. یعنی در سبب اقتصادی خودش حساسی باز نمی‌کند. واقعاً به نیت نمک زندگی به آن نگاه کنند و این معیار روشنی است. کاسبی از اهل بیت (علیه السلام) حرام است. ما باید بگوییم نوکر امام حسین (علیه السلام) هستیم.

● در جلساتی که مداحان بار رهبر معظم انقلاب دارند؛ حضور داشته‌اید اگر خاطره و صحبتی دارید، بفرمایید؟

من دو مرتبه توفیق داشتم در محضر ایشان بخوانم. یکی سالروز ولادت حضرت زهرا (علیها السلام) و در یک جلسه عمومی بود و یک بار هم در یک جلسه خصوصی روز ۲۸ صفر بود که روضه امام حسن مجتبی (علیه السلام) را خواندم. خاطره‌ای که از آن روز دارم این است که در انتهای خواندنم، فراز دعای توسل مربوط به امام حسن (علیه السلام) را زمزمه کردم. وقتی به عبارت «یا وجیها عندالله» رسیدم اشاره کردم که دست‌ها را بالا ببریم و با افراد حاضر تکرار کردیم. تمام که شد حضرت آقا سرشان را به سمت من نزدیک کردند و به من تذکر دادند که شما چرا گفتید دست‌ها را بالا بیاورید. و ادامه دادند که فراز اول دعای توسل دعاست و دست بالا می‌آید ولی بعدش خطاب به معصومین است و نیازی نیست دست بالا بیاورد. این دست مختص دعا به درگاه خداست. من این نکته و ظرافت هوشمندی را که در فرمایش آقا دیدم برایم بسیار جالب بود. بعد از آن سعی کردم فرق دعا و توسل را در خواندن‌ها رعایت کنم.

● سبک‌ها و شعرهای دهه ۷۰ و ۸۰ خیلی در هیئت‌ها جریان‌ساز بود. امروز نظر تان در مورد بعضی سبک‌ها در مداحی چیست؟

ویژگی سبک‌های آن دوران این بود که اگر نوآوری انجام می‌دادند با تکیه بر سنت‌ها بود. این که ریشه در سنت داشته باشد و میوه نو بدهد ارزشمند است. در غیر این صورت بی‌هویت است. اگر مداحی‌های آن دوران ماندگار بود و هنوز هم تازگی دارد به همین تکیه بر سنت‌ها و رعایت اصول مداحی برمی‌گردد. امروز بسیاری از سبک‌ها این اصالت را ندارند. صرفاً یک ملودی زیبا هستند که بدون پردازش و ادا شدن حق استفاده می‌شوند. خیلی‌ها ایشان اصلاً باری ندارند که بخواهند حقی در مورد آن ادا بکنند. چون از جایی آمده که به درد دستگاه اهل بیت (علیه السلام) نمی‌خورد. دهه‌های هفتاد و هشتاد که به قولی دوره گذر سنت به مدرنیته بود بهترین سبک‌ها را داشت و میراث‌دار حماسه‌های جبهه بود. در عین حال مناسب نسل جوانی بود که تشنه معارف حسین بودند. آن زمان سبک‌ها، آهنگ‌ها، ملودی‌ها و نوحه‌هایی ساخته و پرداخته شد که هنوز هم ماندگار است. ای کاش الان که در آستانه ۱۴۰۰ هستیم؛ به نوحه‌های دهه ۷۰ و ۸۰ برگردیم که تأثیر گرفته از جبهه‌های جنگ بود و پردازش خوبی شده بود.

● چرا از جایی مجالس روضه و اشک کمرنگ و منبرها خلوت ولی شور پررنگ شد؟

این به یک کج فهمی برمی‌گردد که من مداح به خواننده القا می‌کنم. از قدیم گفته‌اند حرف می‌گردد و ضمیرش را پیدا می‌کند. مخاطب هم مداح مورد علاقه‌اش را پیدا می‌کند. اینجا انحرافی وجود دارد. آن انحراف این است که بعضی هیئت‌های ما به جای این که محل تغذیه باشند، صرفاً محل تخلیه هستند و این خیلی خطرناک است. یعنی هیئت از قدیم محل تغذیه روانی و روحی و فرهنگی بوده و نه صرفاً تخلیه. یعنی اتفاقی می‌افتد که یک نفر در جلسه می‌افتد و می‌گوید یک هیئتی رتقم حال کردم. خروجی چه بوده؟ از آن در که بیرون آمدی چه اتفاق جدیدی در تو افتاد و به چه تعهدی رسیدی؟ بعضی هیئت‌ها تیپ‌سازی می‌کنند. یعنی مستمعین را از تپشان تشخیص می‌دهیم که کدام هیئت می‌روند و این خیلی بد است. کاسبی با اهل بیت (علیه السلام) فقط این نیست که بگوییم کسی در قبال خواندن پول می‌گیرد. کاسبی اهل بیت (علیه السلام) این است که عده‌ای دنبال وجهه از این کار هستند و دنبال لذت بردن هستند. این هم نوعی کاسبی است و اخلاص نیست. مگر در احوالات بزرگان نداریم که می‌گفتند خدایا به‌خاطر نمازهایی که خواندم و در آن خودم لذت بردم و شاید قربتا الی الله نبوده توبه می‌کنم. چون قرار بود من بندگی تو را کنم. قرار نیست چون لذت می‌بریم، بندگی کنیم. من برای کسب معرفت، هیئت امام حسین (علیه السلام) می‌روم. که عهد ببندم و راهش را ادامه بدهم.

● متأسفانه امروز بعضی هیئت‌ها به جای تبلیغ حضرت سیدالشهدا مداح را تبلیغ می‌کنند و گاهی می‌بینیم تشکیلات عریض و طویلی برای تبلیغ یک مداح دارند. نظر شما در این باره چیست؟

می‌ترسم از روزی که هیئت‌های ما به جای این که هیئت باشند؛ محل استودیویی تصویربرداری و صدابرداری بشوند. امروز خطر بزرگی که هیئت‌های بزرگ ما را با مداح‌های خوب تهدید می‌کند، همین است. یعنی معنویت حسینیه تحت‌الشعاع یکسری اتفاقات قرار بگیرد. می‌ترسم روزی برسد و کار به جایی برسد که مداح امام حسین (علیه السلام) خودش را بازیگر نقش اول بداند و مخاطب‌های جلسه، بازیگران سیاهی لشکرش بشوند. هیئتی



مراسم بزرگداشت عالم ربانی حاج آقا مجتبی تهرانی روز چهارشنبه ۲۰ دی‌ماه از ساعت ۷ تا ۱۰ صبح در خانه مداحان برگزار شد. حجت‌الاسلام جان‌نثاری در این مراسم با اشاره به مراتب علمی آقامجتبی تهرانی گفت: «مرحوم آقامجتبی تهرانی در نکته‌پردازی مسائل اخلاقی بسیار دقیق و ظریف بود، گاهی برای یک سخنرانی در خصوص ملاحسد یک ماه زمان صرف و آیات و روایات مختلف را بررسی و حلاجی می‌کرد.»



چند روایت از سبک زندگی حجت‌الاسلام محمد مهدی تاج‌لنگرودی در گفت‌وگو با فرزندش

می‌گفتند روضه خانگی به اهل خانه مصونیت می‌دهد

سید محمد حسین خانیان

ششم دی‌ماه بود که خبر درگذشت استاد وعظ و منبر حجت‌الاسلام محمد مهدی تاج‌لنگرودی در رسانه‌ها مخابره شد. این استاد اخلاق که بیست‌ودوم بهمن ۱۳۱۰ در لنگرود متولد شده بود از ۱۴ سالگی در حوزه علمیه لاهیجان تحصیلات خود را آغاز کرد و سال ۱۳۲۶ برای ادامه تحصیلات دینی به قم رفت و در درس خارج فقه محضر مرحوم آیت‌الله بروجردی در مسجد بالاسر و درس خارج اصول محضر امام خمینی ره در مسجد سلماسی بهره برد. مرحوم حجت‌الاسلام تاج‌لنگرودی در سال ۱۳۳۹ هم‌زمان با هجرت به تهران نویسنده‌گی را با نگارش مجموعه تاج‌لنگرودی در سال ۵۱ جلد کتاب به رشته تألیف درآورد که از مهم‌ترین آثار منتشر شده وی می‌توان به «از مبدین تا مبدین»، «واعظ خانواده»، «گفتار وعاظ»، «سیمای امام زمان ع»، «با امام حسین به سوی بهشت»، «زشت و زیبا»، «استان زنان»، «اخلاق انبیاء»، «گفتار انبیاء» و... اشاره کرد. برای آشنایی بیشتر با سبک زندگی این منبری سراغ فرزندش محسن تاج‌لنگرودی رفتیم و با او به گفت‌وگو نشستیم.



● پدرتان را که بیشتر استادان و بزرگان منبری به عنوان پیشکسوت و استاد وعظ می‌شناسند، بیشتر معرفی کنید در کجا و چطوری وارد عرصه وعظ و منبر شدند؟ چه استناداتی داشتند؟

ایشان از سن طفولیت همراه پدرشان در مجالس اهل‌بیت علیهم‌السلام شرکت می‌کردند؛ و با دیدن منبری‌ها و منبر تأثیرگذارشان از همان دوران طفولیت علاقه شدیدی به منبر رفتن داشتند؛ و با آمدن به قم و ادامه طلبگی در قم و دیدن منبری‌هایی مثل مرحوم حاج انصاری واعظ و مرحوم تربتی واعظ و مرحوم اشراقی واعظ؛ شوق و علاقه ایشان به منبر رفتن افزون شد و یکی از برنامه‌های ایشان رفتن به منبر برای تبلیغ بود. وقتی وارد تهران شدند؛ از همان ابتدا با استقبال مردم تهران روبه‌رو شدند و دعوت‌های

متعدد برای منبر، نشان می‌داد که منبر ایشان هم تأثیرگذاری خود را دارد. و در تهران با مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین فلسفی آشنا شدند و از ایشان در منبر رفتن الگو می‌گرفتند؛ و ایشان را به عنوان استاد انتخاب کردند.

● یکی از نکاتی که نسبت به پدر مرحوم شما نقل می‌شود اهمیت بسیار ایشان به روضه‌ها و مجالس خانگی بوده؛ چرا این قدر به روضه‌های خانگی اعتقاد داشتند؟

ایشان روضه‌خوانی را از جد خود مرحوم حجت‌الاسلام شیخ محمود تاج‌الواعظین به ارث بردند؛ که روضه فاطمیه ایشان از مرحوم آقا شیخ محمود تاج‌الواعظین به ارث رسیده و اعتقادشان این بود که روضه‌خانگی یک مصونیتی برای اهل خانه ایجاد می‌کند و این

تجربه خودشان بود، چون در منزل پدری ایشان روضه خانگی برقرار می‌شد. لذا به این امر مهم علاقه‌مند بودند و با یک شوق وصف‌ناپذیر و اعتقاد ویژه‌ای در مجالس روضه‌خانگی شرکت می‌کردند و اهتمام خاصی داشتند.

● پدر شما از واعظین متواضع و فروتن بودند که این ویژگی می‌تواند الگویی برای جامعه واعظین باشد. گویا روزی از ایشان خواستند برای تفسیر نهج‌البلاغه جلسه‌ای در اصفهان داشته باشد که ایشان در عین تواضع و فروتنی خواستند از خطیب فعالی در اصفهان استفاده شود؛ کمی از این اخلاق ایشان بر ایمان بگویید؟ یکی از کارهای مهم ما باید ریشه‌یابی صفات پسندیده و رذیله باشد؛ من گمان می‌کنم تواضع و فروتنی ایشان ناشی از عدم وجود حسد در ایشان بود، نسبت به کسی حسادت نداشتند؛ پادم هست در سال‌های اخیر (بعد از قطع شدن پا) با عده‌ای از اهل منبر از مشهد با قطار عازم تهران بودیم و نوعاً علما به خاطر اخلاق حسنه مرحوم پدرم می‌آمدند در کوبه حاج‌آقا، حجت‌الاسلام سیدابوالقاسم شجاعی که یکی از افتخارات اهل منبر هستند و به تعبیری سیدالقوم هستند، ایشان به پدر بزرگوارم فرمودند: «آقای تاج هیچ حسود نیستند» همیشه خوبی‌های مردم را می‌دیدند؛ نه بدی‌ها، و این بود که الگوی اخلاق بودند برای همه. و نکته دیگر هم تعهد زمانی ایشان زبازد همگان بود و گاهی از تعهد ایشان این‌طور تعبیر می‌شد که ساعت را با آمدن ایشان باید تنظیم کرد. ایشان به حدی متعهد بودند که اگر مجلسی را قبول می‌دادند سنگ هم می‌بارید محل بود به تعهد خودشان عمل نکنند.

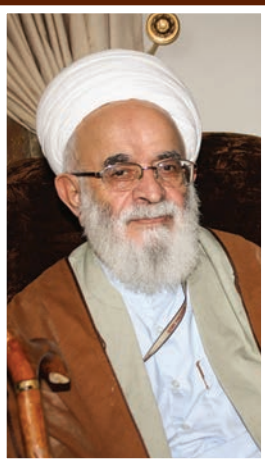
● این روزها برخی از منبری‌ها به جای استفاده از روش‌های مناسب القای مفاهیم دینی به مخاطب از بیان فلسفی استفاده می‌کنند. از بیان شیوا و گویش مناسب و علم‌گیری پدرتان در وعظ بگویید.

نوع روایات ما همه فهمند؛ بیان معصومین را همه مردم می‌فهمند و درک می‌کنند؛ لذا اهل‌بیت ما فرموده‌اند: «علی قدر عقول بشر» قابل فهم با مردم سخن می‌گوییم. ایشان هم ساده و همه فهم با مردم صحبت می‌کردند. و به تعبیری مردم بیشتر حسنی هستند تا شمی؛ نباید بیشتر را فدای کمتر کرد. ایشان اعتقاد داشتند هم‌نشینی با افراد پاک، پاکی می‌آورد، لذا مقید به هم‌نشینی با بزرگان بودند؛ مثل مرحوم آیت‌الله خوشوقت و مرحوم آقا شیخ علی مقدادی (فرزند آقا شیخ حسنعلی نخودی) و بعضی از بزرگان دیگر. و بعلاوه نشستن پای منبری که موعظه بود و سراسر قال الباق و قال الصادق بود و از شنیدن موعظه لذت می‌بردند به‌خصوص منبری که با روضه تمام می‌شد. یکی دیگر از اهتمام‌های ایشان استفاده از وقت بود، هیچ‌گاه دیده نشد وقت ایشان بیهوده بگذرد یا مطالعه می‌کردند یا می‌نوشتند یا منبر می‌رفتند و هنگامی هم که کنار همسر و فرزند بودند از داستان‌های عبرت‌آموز غافل نمی‌شدند. و یکی دیگر از صفات پسندیده ایشان ادب بسیار بالای او بود؛ حتی در صدا کردن فرزندان، با احترام و ادب صدا می‌زد و حتی نسبت به فرزندان ضمیر جمع به‌کار می‌برد؛ هیچ‌موقع ما از ایشان «تو» نشنیدیم، همیشه «شما» به‌کار می‌برد؛ با مادر ما هم خیلی با احترام برخورد می‌کرد.



متواضع و فروتن بود

حجت‌الاسلام مرتضی اسماعیل‌پور استاد حوزه علمیه نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم درباره استاد محمد مهدی تاج‌لنگرودی می‌گوید: «از خاطرات آن دوران، مجالس خانوادگی بود که در آن مجالس از کتاب واعظ خانواده مرحوم لنگرودی استفاده می‌کردیم؛ من آرزو می‌کردم روزی نویسنده این کتاب‌ها را ببینم و از ایشان تشکر کنم تا این‌که زمان گذشت و به تهران آمدم و سال ۱۳۶۷ در مسجد حضرت ابوالفضل علیه‌السلام ستار خان با مرحوم حجت‌الاسلام محمد مهدی تاج‌لنگرودی آشنا شدم. از جمله ارزش‌های اخلاقی مرحوم تاج لنگرودی تواضع و فروتنی فوق‌العاده ایشان و همین‌طور بسیار خوش مشرب و مهربان بودند هنگام ورود در مسجد به عنوان این‌که ایشان حق استادی داشتند من کفش ایشان را در برابرشان قرار می‌دادم ایشان ناراحت می‌شدند ولی بنده می‌گفتم من به شما مدیون هستم. یک روزی که ایشان وارد مسجد نظام مافی شدند؛ دیدم به‌سختی راه می‌روند و متوجه شدم یکی از پاهای ایشان را در اثربیماری قطع کرده‌اند پرسیدم چرا؟ گفتند به علت بیماری «بری‌بری» که واقعا ناراحت کننده بود.»





حجت‌الاسلام ریاضت با تأکید بر اهمیت قلبیات در قبولی اعمال گفت: «امام صادق علیه السلام در روایتی فرمود: «قلب حرم خداست و در حرم خدا غیر خدا را ساکن نکنید». یعنی قلب به عنوان امانت است که نباید به غیر از خدا و خلیفه‌الله در آن جا داد. همچنین در روایتی دیگر داریم «قلب مؤمن عرش خداست». از این رو باید مراقب قلبیات بود. شاخصه قبولی اعمال در قیامت قلبیات است.»



گفت‌وگو با سیدهاشم وفایی از شاعران آیینی و مداحان مشهد

متاسفانه برخی شعرها از تولید به مصرفند

شعر بخشی از زندگی است یا حتی خود زندگی؛ شاعران با شعر زنده‌اند و همه عناصر پیرامون خود را مانند شعر می‌بینند؛ به تعبیری اینان شعر می‌خورند، شعر می‌نوشند و در نهایت شعر می‌گویند. حال این زندگی شاعرانه چقدر زیباتر خواهد بود اگر خوراک آن از محلی فراتر از مادیات تغذیه شود. یعنی در سرایش شعر از زندگی آئمه معصومین و پیامبران الهام گرفته شود و به زبان شعر بازگو شود. این رسالتی است که شاعران آیینی بسیار به آن توجه دارند و تأثیر آن را به چشم در زندگی‌شان دیده‌اند. این را بهانه‌ای کردیم تا گفت‌وگویی با یکی از شاعران آیینی مشهدی داشته باشیم تا از دیدگاه‌های او و نحوه ورودش به دنیای شعر بیشتر بدانیم. سیدهاشم وفایی با اصالت یزدی از شاعران اهل مشهد است که زندگی او از سال ۵۷ با مداحی و از سال ۶۲ با شعر گره خورده است.



✦ **چطور شد که به دنیای شعر و شاعری راه پیدا کردید؟**

این علاقه و کشش من به شعر آیینی تا حدی به خانواده‌ای که در آن رشد یافتیم بر می‌گردد؛ چراکه در خانواده‌ای مذهبی متولد شدم و حضور در جلسات و هیئت‌های مذهبی بخشی از برنامه زندگی من بود. از این رو، کشش من به سمت شعر آیینی بی‌دلیل نبوده است. اما این که چه زمانی این استعداد شکوفا شد، به زمان حضورم در جبهه و جنگ مربوط می‌شود. حال و هوای جبهه و شرایط آن به صورتی بود که احساس شاعری در من نفوذ کرد و میل به شعر گفتن را در من زنده کرد. به واسطه همین علاقه، نشست و برخاست با شاعران را در برنامه کاری خود قرار دادم و از استاد احمد کمال پور که همسایه حضرت آقا در مشهد هم بودند، بهره‌های زیادی بردم. همین نشست و برخاست‌ها باعث شد تا این چشمه به جوش بیاید.

✦ **با توجه به فعالیت طولانی مدت خود در حوزه شعر، موفق به انتشار کتاب هم شده‌اید؟**

بله خوشبختانه طی این سال‌ها تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ام تا نتیجه کارهایم را در قالب کتاب نیز منتشر کنم. تاکنون شش جلد کتاب از آثارم را منتشر کرده‌ام. کتاب‌های گلین وفا، گلین شهادت، گنجینه برکات، آینه وحی و شکوفه‌های صلوات از جمله کتاب‌های منتشر شده هستند. اما جدیدترین کتاب من، دیوان ۶۰۰ صفحه‌ای ۱۴ معصوم است که ۲۹ فصل دارد و از ولادت تا وفات یا شهادت ۱۴ معصوم را بازگو می‌کند. بیش از ۹۵ درصد شعرهایم آیینی هستند، اما شعرهایی هم با مضامین اجتماعی و

کسی را قبول ندارند؛ غرور بدترین چیز است. به قول شاعر، با تواضع باش مانند درختی پرثمر / گر در این باغ وفا نام و نشانت داده‌اند.

✦ **با توجه به فعالیت‌تان در حوزه شعر و همچنین مداحی، ارتباطتان با سایر مداحان به چه صورت است؟**

ارتباط بسیار خوبی دارم و با بسیاری همکاری دارم. با مداحان مشهدی بسیار همکاری نزدیکی دارم؛ اما از بین مداحان معروف نیز می‌توانم به دوستان خوبی همچون حاج سعید حدادیان، حاج سعید مجید بنی‌فاطمه و محسن میرداماد اشاره کنم.

✦ **در مداحی‌هایی که خودتان انجام می‌دهید، از شعرهای خودتان استفاده می‌کنید؟**

۹۵ درصد از اشعار خودم می‌خوانم، اما گاهی هم پیش آمده که از شعری خوشم آمده و این حس را در خودم دیدم که باید آن را بخوانم و خوانده‌ام. این حس که خودم شاعر هستم پس نیازی به تعامل با شاعران دیگر ندارم، در وجود خود نمی‌بینم.

✦ **زیباترین خاطره‌ای که در این حوزه داشته‌اید چیست؟**

به لطف آئمه معصومین علیهم السلام، خاطرات خوب زیاد داریم. اما یکی از آن خاطرات به سالی مربوط می‌شود که در خوانسار بودم. ایام عاشورا بود و خدمت حاج رضا انصاریان بودم. با حاج رضا بسیار رفیق هستیم و با هم می‌خوانیم. برای مراسم در منزل ابن‌الرضا خوانساری دعوت بودیم. انصاریان به من گفت چه بخوانیم. در آن زمان شعری سروده بودم و زیر لب زمزمه می‌کردم؛ دیدم آخر آنچه را باور نبود / شاهدم جز دیدگان تر نبود. این شعر را با هم خواندیم و آن شب غوغایی به پا کرد که توصیف‌کردنی نیست.

✦ **آیا این توفیق را داشته‌اید که در حضور مقام معظم رهبری هم شعر خوانی داشته باشید؟**

بله خوشبختانه چند بار این توفیق برآیم حاصل شده است و بیشتر در مشهد این اتفاق افتاده است. زمانی که مقام معظم رهبری در مشهد می‌آیند در منزل پدری جلساتی با شاعران برگزار می‌کنند. خاطره‌ای دیگر دارم که مربوط به این دیدارهاست. در یکی از این جلسات شعری خواندم در مورد جانباز که بیت اول آن این‌گونه بود: از شاخه وجود شما گر گلی فتاد / چیزی نگشت کم ز صفای دل شما. وقتی تمام شد، آن را تقدیم آقا کردم اما مقام معظم رهبری شعر را از من گرفتند، گفتند این شعر در خور من نیست اما کسی را می‌شناسم که این توصیف برزنده اوست.

بال عشق

صبر و شکیب گشته گل محفل شما

اخلاص و عشق، خیمه زده در دل شما

مادر بهار عشق نکردیم گل، ولی

عشق و صلابت است گل محفل شما

پیشانی شماس تپ از نور و کردگار

گویا سرشته عشق در آب و گل شما

آئینه‌دار عرصه ایثار و همتید

در ساحل فرات بود منزل شما

از شاخه وجود شما گر گلی فتاد

چیزی نگشت کم ز صفای دل شما

وقتی که بال عشق فراهم نموده‌اید

بی دستی شماس کجا مشکل شما

در یادلید و وقت مناجات با خدا

بوی بهشت می‌وزد از ساحل شما

دائم شکوفه‌ایست به لب‌هایتان زشکر

در حیرتیم از آن دل ناغافل شما

چون شاخه گلی ز «وفائی» قبول کن

شعری که نیست، دسته گلی قابل شما

عاشقانه را نیز در کارنامه خود دارم.

✦ **تفاوت شعر آیینی دیروز با امروز در چیست؟**

تفاوت شعر این عصر با عصر گذشته در دو مسئله است. مسئله اول این که شعر امروز از لحاظ قریحه رشد خوبی داشته است. اما مسئله مهم‌تر این که به ساختار زبانی توجه خاصی نمی‌شود و شاعران صرفاً می‌خواهند شعر بگویند و به اصطلاح شعرها امروز از تولید به مصرف شده‌اند. شاعران امروزی کمتر به مطالعه آثار شاعران بزرگی چون حافظ و صائب تبریزی می‌پردازند که قواعد زبانی در اشعار این بزرگان بسیار مشهود است و مطالعه آنها یک کلاس درس محسوب می‌شود. ذات شعر ماندگاری است، اما با بی توجهی به ساختار زبانی که نمونه آن را در سال‌های اخیر شاهد بوده‌ایم، قطعاً ماندگار نخواهد بود.

✦ **چه راهکاری برای حل این بحران پیشنهاد می‌کنید؟**

راهکار بسیار ساده است؛ افرادی که در حوزه شعر فعالیت می‌کنند باید پذیرای این واقعیت باشند که از شعرای مقدم استفاده کنند و به این تکیه نکنند چون توانایی گفتن شعر را دارند دیگر شاعر شده‌اند. جلسات نقد شعر و دوره‌های شعرانه برگزار شود و در آن به تجزیه و تحلیل شعرهای یکدیگر بپردازند تا از آفت از تولید به مصرف بودن در امان باشند.

در واقع یکی از معضلات امروز شعر این است که همین که شعر می‌گوییم فکر می‌کنیم شاعر شده‌ایم. کسی که تشنه علم باشد هیچ‌گاه سیراب نخواهد شد و همیشه احساس عطش دارد. احساس نیاز دارد. میل به کمال دارد. بعضی شاعران متاسفانه دچار غرور شده و



حجت‌الاسلام ناصر رفیعی، عضو هیئت‌علمی جامعه‌المصطفی‌العالمیه بایان این که مسیرهای مختلفی برای رسیدن انسان به بهشت وجود دارد، عنوان کرد: «هرچند انجام دستورات دینی برای همگان واجب است اما در طول تاریخ افراد بسیاری بودند که با عنایت‌نامه اطهار (علیه السلام) مسیر زندگی خود را تغییر دادند و بهشتی شدند.» او با تأکید بر این که فردی که برای امام حسین (علیه السلام) گریه می‌کند سمت گناه نمی‌رود، گفت: «اگر فردی با سالار شهیدان کربلا ارتباط معنوی خود را حفظ کند سمت گناه نمی‌رود، گریه برای امام حسین (علیه السلام) انسان را از گناه بازمی‌دارد.»

نشانی

با «حسین حسین» داریم پیر می‌شویم

یکی از سنت‌های زیبای هیئت‌های قدیمی گرفتن عکس یادگاری با کتیبه و پرچم هیئت بوده که در این سال‌ها فراموش شده است. پیشنهاد می‌کنیم دست به کار شوید و پس از پایان مجلس تان یک عکس یادگاری دسته‌جمعی بگیرید و برای «چهارده» ایمیل کنید تا در همین صفحه منتشر شود.

qudsonline14@gmail.com

سخن‌های شیرین

تأسی به اهل بیت (علیهم السلام)

مخاطبان هیئت‌ها اهل بیت (علیهم السلام) را دوست دارند، چون رفتار ایشان و ایثارشان را دوست دارند و از تواضع و گذشتشان روایت‌های بسیاری شنیده‌اند برای همین توقع دارند هیئت‌ها هم با تأسی به آنها رفتار کنند. اگر یک هیئتی فقط سی‌دی‌های مداح خود را عرضه کند و فقط سخنرانی‌ها و کتاب‌های سخنران خود را به فروش بگذارد، هر چند کاری خوب است اما کامل نیست و گاهی بودار است. چرا خوبی‌های دیگران را نبینیم؟ مداحی که از تریبون هیئت استفاده کند و به جهت موقعیت و شهرتی که دارد، نمی‌تواند هر سخنی را بیان کند و خدای ناکرده از پشت تریبون افراد را ضایع کند یا به اصرار از مخاطبان بخواهد به شکل خاصی بنشینند یا در حلقه اصلی سینه‌زنی شرکت کنند یا این طور و آن طور کنند، اینها گاهی علاوه بر بدبینی‌ها و دور شدن‌ها، ظلم به شرکت‌کنندگانی است که به عشق اهل بیت (علیهم السلام) پا در این مجلس گذاشته‌اند و ممکن است اولین بارشان هم باشد که به هیئت می‌آیند و با این کارها شاید آخرین بار. ما چه می‌دانیم کسی که حالا در حلقه اصلی سینه‌زنی حضور پیدا نمی‌کند چه عذری دارد؟ شاید اعتقاد او به حضور در بین سینه‌زنان بیشتر از خود آنان باشد. شاید او امروز خسته است و قطعا برای تماشاگری و بطالت نیامده. شاید و شاید. چرا این قدر اصرار؟ مگر حالا که نیاید چقدر به دین‌داری دیگران لطمه می‌خورد؟ متأسفانه گاهی انسان می‌بیند که برخی مداحان جوان همین که به شهرت می‌رسند رفتارشان هم تغییر می‌کند که این در شأن اهل بیت (علیهم السلام) نیست.



[خادمان هیئت متوسلین به اباعبدالله حسین (علیه السلام) مسجد ناراالله انقلاب]

مناجات‌نامه

خدا یا!
خنجر جهالت، کندتر از شمشیر عداوت نیست، پناه بر تو از جهالت دینداران و عداوت دنیامداران.
ای خدا!
من از شراب چشم تو گر مست می‌شدم،
فارغ از این جهان و هر چه در او هست می‌شدم.
ای خدا!
بی آب و نان هم اگر بتوان زنده ماند، بی عشق جانان نمی‌توان!
از این نعمت ناب زندگی محروم‌مان مکن.
ای خدا!
من به سجود مستمر امواج، بر ساحل عبودیت رشک می‌برم.
مقام انسان را کهتر از آب و خاک مخواه!

سیدمهدی شجاعی



چهارده + ضمیمه هفتگی روزنامه قدس

ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی
مدیر مسئول: ایمان شمسایی

دبیر ویژه‌نامه: رضا صیادی
طراح ناماره: محمد صدیقی

با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری عقیق www.aghigh.ir

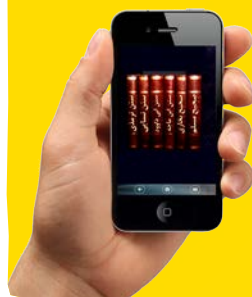
www.qudsonline.ir

پیشرو

اپلیکیشن

صحاح سته

«صحاح سته» یا کتاب‌های صحیح شش‌گانه، معتبرترین کتب حدیث نزد اهل سنت است. این کتاب‌ها پس از قرآن کریم مهم‌ترین منابع دینی بوده که در دسترس اهل سنت است و توسط علمای اهل سنت مطالعه و استفاده می‌شود. این کتب عبارتند از: صحیح بخاری، صحیح مسلم، سنن ابوداود، سنن ترمذی، سنن نسائی، سنن ابن ماجه. بین این کتاب‌های حدیث، لفظ صحیح تنها به دو کتاب صحیح بخاری و صحیح مسلم اختصاص داده می‌شود، در حالی که چهار کتاب حدیث دیگر، هم شامل احادیث صحیح و هم تعداد اندکی غیرصحیح (یعنی در درجه پایین‌تر از صحیح) هستند و کاربرد و راز صحیح در چهار تای آخر تغلیبی است. در این قسمت به معرفی نرم‌افزار صحاح سته می‌پردازیم که می‌توانید با نصب روی گوشی هوشمند خود، از آن بهره‌مند شوید.



کتاب

حضرت سکینه (علیها السلام) اسطوره ادب و عرفان



سخن گفتن در مورد حضرت سکینه (علیها السلام) دختر سیدالشهدا (علیه السلام) دشوار و در عین حال جالب است. از آن جهت دشوار است که متون تاریخی در مورد ایشان، هم اندک است و هم مشوش. از آن جهت جالب است که با شخصیت و موقعیت دختری از خاندان نبوت بیشتر آشنا می‌شویم. به نقل از متون تاریخی، امام حسین (علیه السلام) آن چنان انس و علاقه ویژه‌ای به این دختر خویش داشتند که باعث شگفتی دیگران می‌شد. کتاب حاضر از سه بخش تشکیل شده است. بخش نخست ترجمه منتخبی از کتاب «بیوگرافی خانم‌های خاندان نبوت» است که توسط خانم دکتر بنت النشاطی (استاد دانشگاه مغرب) به رشته تحریر درآمده است. بخش دوم اشاره‌ای است کوتاه به برخی لحظه‌ها و برش‌های زندگی و شخصیت حضرت سکینه (علیها السلام) و بخش سوم حاوی برداشت نویسنده از مطالعه متون مختلف در مورد این بزرگوار است.

کانال تلگرام

موکب ذاکرین

مداحان از نوجوان گرفته تا جوان و میانسال و پیرغلامان همه و همه یک هدف را دنبال می‌کنند. اما هر کدام با توجه به سبک و سیاقی که در مداحی دارند، طرفداران و مخاطبان خاص خود را دارند. از این رو، در نظر داریم در این بخش به معرفی کانالی در تلگرام بپردازیم که به یک مداح خاص اشاره ندارد و نواهای زیبا و ارزشمند از مداحان مختلف برای سلاقی متفاوت را پوشش می‌دهد. کانال تلگرامی «موکب ذاکرین» از جمله کانال‌هایی است که با معرفی نواها و مداحی‌های جدید و مناسب‌تر از مداحان خوب کشور از جمله محمود کریمی، حسین سبب‌سرخی، عبدالرضا هلالی و بسیاری دیگر است. برای عضویت در این کانال، کافی است وارد این لینک ۱۴ https://t.me/zakerin شوید.

